

Då sålunda södra Sveriges småbrukare känna samma behof af kunskaper, råd och handledning som Norrlands och Dalarnes, och då på spridda ställen vandringsrättare redan blifvit anställda, våga vi på grund häraf och med hänvisning till den uttömmande motivering, herr Widén m. fl. i motion nr 131 år 1911 lämnat, vördsammast anhålla,

att Riksdagen ville besluta att, såsom bidrag till aflöning åt vandringsrättare i södra och mellersta Sverige år 1913, bevilja ett anslag af 9,000 kronor att utgå i mån af behof och under samma villkor som motsvarande anslag för Dalarne och Norrland, eller på de villkor Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva.

Stockholm den 25 januari 1912.

V. Ekerot.

Sv. Bengtsson.

Oscar N. Olsson.

Nr 122.

Af herr **Andersson** i Knäppinge, *angående påbörjande redan innevarande år af anläggningen utaf fiskehamnarne vid Grönhögen och Byxelkrok m. m.*

Då Riksdagen förra året med anledning af Kungl. Maj:ts förslag och i följd af föregående utredning af behovet att bygga eller understödja fiskehamnar i riket och för ändamålet beviljade anslag af 2,788,000 kronor samt detta anslag enligt jordbruksutskottets utlåtande år 1911 nr 1, sidan 141 och följande skall utgå per extra stat med en tolfedel årligen under 12 år, kommer det att dröja länge, innan de hamnar kunna få del af anslag, hvilka enligt den af fiskehamnskommissionen föreslagna ordningen därtill bli berättigade.

Fiskehamnskommissionens betydande berättelse härom intygar, att snar hjälp är behöflig på många platser, och såvidt jag känner, äro de på Öland föreslagna hamnarna i stort behof af hjälp. Enligt fiskehamnskommissionens förslag skulle sex hamnar, som i rund summa upptaga en kostnad af 1,200,000 kronor, först byggas, innan Grönhögen, som är den första i ordningen af Ölands hamnar, skulle komma i fråga. Alltså i 5 år. Lika många skulle stå därefter i tur, innan Ölands andra hamnar komme i tur, och den tredje, Kårehamn, står som nr 46 i ordningen eller den 15 af de i andra hand förekommande. Men en sådan tidsutdräkt för beredande af hjälp åt fisket på Öland och inriktandet däraf efter tidens kraf anser jag vara förfelad.

Fisket på Öland lämnade för 30 à 40 år tillbaka en väsentlig del af befolkningen uppehälle, jordbruk och fiske ansågos då såsom något gemensamt, men ändrade tidsförhållanden göra, att fisket ej nu kan bedrivas på samma sätt. Det har så förminskats, att de flesta måste köpa af fiskhandlare, som i sin tur köpa fisken från fiskare på västkusten.

Fisket har å Öland varit allmänt och ganska stor yrkesskicklighet funnits, men det försvinner alltmer, emedan det förr brukliga sättet att fiska, då hvar bonde och lägenhetsinnehafvare använde den lilla öppna båten och hufvudsakligast tillfredsställde sina dåvarande enkla behof, icke öfverensstämmer med nutida kraf.

Behofvet af ökade inkomster i klingande mynt gör, att fisket så bedrifvet ej kan fullt tillfredsställa; det måste liksom allt annat inriktas efter tidsförhållandena och drivas i större skala med dyrbara redskap och båtar. För att kunna det, måste dock, som så uttryckligen uti fiskehamnskommissionens utlåtande framhålles, finnas lämpliga fiskehamnar. Nämnda kommissions undersökningar ha äfven styrkt, att Öland saknar denna förmån, just där fiskhamnar lämpligen borde anläggas, och har för Ölands del i följande ordning föreslagit byggandet af Grönhögen, Byxelkrok och Kårehamn.

Ölands läge midt uti en fiskrik sjö kräfver, att dess befolkning ej ensamt skall vara hänvisad till de inkomster, som finnas att tillgodogöras på land, utan gränserna för dess näringsfång böra utsträckas i stor omfattning till hafvet. Men för att kunna det och för att rädda den i utdöende stadda yrkesskickligheten, som finnes, och samtidigt hålla Ölands helt naturliga binäring kvar, ville jag härmed till Riksdagen hemställa,

dels att byggandet af Grönhögens och Byxelkroks hamnar, som äro bland dem af fiskehamnskommissionen

i första rummet föreslagna, och hvartill Riksdagen redan anslagit medel, må, oberoende af om ordningen mellan de sålunda nämnda hamnarnas bebyggande rubbas, redan under innevarande sommar påbörjas;

dels att, för byggandet af Kårehamn, som är den enda hamnen af betydelse i fiskerisynpunkt på östra sidan af Öland, Riksdagen må lämna det af fiskehamnskommissionen föreslagna anslaget 203,000 kronor att mot villkor, som af Riksdagen för öfriga hamnar bestämts, utgå under åren 1913—1915.

Stockholm den 25 januari 1912.

Pehr Aug. Andersson.

Nr 123.

Af herr Nilsson i Linnås m. fl., om *skrifvelse till Kungl. Maj:t i fråga om ändringar i gällande bestämmelser angående upplåtelse af jord från statens domäner.*

Den praktiska erfarenheten angående det sätt, hvarpå statens utarrenderade jordbruk för närvarande skötes i jämförelse med den jord, som af brukaren innehafves med äganderätt, torde till fullo motivera den tanken, att en ren nationalvinst skulle ligga däri, att jord från statens domäner i någon vidsträcktare mån än som nu är fallet upplåtes till försäljning.

Det är i sakens natur, att den, som arrenderar ett jordbruk för viss tid, ingalunda kan hafva intresse af att göra några egentliga grundförbättringar på detsamma, utan det är i hans intresse att med de minsta möjliga utgifter draga den största möjliga kontanta valuta för sitt arbete, och detta blir alltmera förhållandet, desto mer det nalkas mot arrendetidens slut. Häraf uppstår ett utsugningssystem, som trots det

Bihang till Riksdagens protokoll 1912. 4 saml. 43 häft. (Nr 119—124). 2